

BIURO INFORMACYJNE
OPUS DEI

INFORMATOR

O PRAŁATURZE OPUS DEI

2019

1. INFORMACJE OGÓLNE O OPUS DEI.....	3
1.1 Tożsamość i misja	3
1.2. Przekaz	3
Niektóre cechy przekazu Opus Dei:.....	4
1.3. Rys historyczny	6
1.4. Założyciel, święty Josemaría Escrivá de Balaguer	8
1.5. Następcy świętego Josemaríi na czele Opus Dei	9
1.5.1. Błogosławiony Álvaro del Portillo (1975-1994).....	9
1.6. Ksiądz Fernando Ocáriz, prałat Opus Dei	11
2. WIERNI PRAŁATURY	12
2.1. Świeccy i księża	12
2.2. Włączenie do Prałatury	12
2.3. Środki formacyjne	13
2.4 Działalność zawodowa i publiczna	13
3. STOWARZYSZENIE KAPŁAŃSKIE ŚWIĘTEGO KRZYŻA	15
4. WSPÓŁPRACOWNICY.....	16
5. INICJATYWY APOSTOLSKIE	17
5.1. Inicjatywy grupowe	17
5.2. Relacje z Opus Dei	17
5.3. Przykłady dzieł korporacyjnych.....	18
Wybrane inicjatywy w Polsce:.....	19
6. ORGANIZACJA.....	20
6.1. Prałatury personalne.....	20
6.2. Prałatura Opus Dei.....	21
6.3. Struktura	21
6.4. Relacje z diecezją	22
6.5. Aspekty ekonomiczne	23
7. OPUS DEI W LICZBACH.....	25
7.1. Osoby	25
7.2. Daty rozpoczęcia pracy apostolskiej Opus Dei w poszczególnych krajach	25
8. BIBLIOGRAFIA	26
8.1. Polskie wydania dzieł świętego Josemaríi Escrivy	26
8.2. Wybrane publikacje w języku polskim na temat Założyciela.....	26
8.3. Wybrane opracowania w języku polskim na temat Opus Dei.....	27
8.4. Strony internetowe.....	27

1. INFORMACJE OGÓLNE O OPUS DEI

1.1 Tożsamość i misja

Opus Dei jest instytucją duszpasterską Kościoła katolickiego, która została założona w Madrycie 2 października 1928 roku przez świętego Josemaríę Escrivę de Balaguera. W 1983 roku święty Jan Paweł II nadał Opus Dei formę prałatury personalnej. Jej pełna nazwa brzmi: Prałatura Świętego Krzyża i Opus Dei. Używa się też nazwy prałatura Opus Dei lub Opus Dei (z łac. dzieło Boże).

Celem Opus Dei jest udział w misji ewangelizacyjnej Kościoła poprzez szerzenie wśród wszystkich chrześcijan życia spójnego z wiarą w zwyczajnych okolicznościach życia, a szczególnie poprzez uświęcanie pracy zawodowej.

Uświęcanie pracy wymaga wykonywania jej w duchu Jezusa Chrystusa - wysiłku, aby wykonać ją najlepiej jak to możliwe, dla chwały Boga i aby służyć innym. Praca staje się wtedy miejscem spotkania z Bogiem oraz przestrzenią osobistego rozwoju i wzrostu dojrzałości.

Główną działalnością Opus Dei jest udzielanie formacji duchowej i opieki duszpasterskiej jego członkom, by umożliwić każdej osobie prowadzenie apostołstwa adekwatnego do jej miejsca w Kościele i w świecie, a także propagowania w jej otoczeniu ideału powszechnego powołania do świętości. We wszystkich środowiskach wierni Opus Dei starają się rozwiązywać problemy ludzi w sposób chrześcijański, dając świadectwo swojej wiary.

Opus Dei zapewnia formację oraz posługę kapłańską nie tylko swoim członkom, ale wszystkim, którzy tego pragną.

1.2. Przekaz

Od swojego założenia w 1928 roku, Opus Dei głosi, że wszyscy ochrzczeni są powołani do doskonałości chrześcijańskiej – do świętości¹ – w swojej własnej pracy i w swoich obowiązkach. „Istota duchowości Opus Dei prowadzi do tego, by każdy wypełniał zadanie i obowiązki właściwe swemu stanowi i swojej misji w Kościele i w społeczeństwie z możliwie największą dokładnością”².

Przekaz ten zbiega się z jednym z najważniejszych postanowień Soboru Watykańskiego II: „wszyscy chrześcijanie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego i do doskonałości miłości”³, „pośród wszystkich razem i poszczególnych spraw i obowiązków świata, i w zwyczajnych warunkach życia rodzinnego i społecznego (...). Tam ich Bóg powołuje, aby (...) przyczyniali się do uświęcania świata na kształt zaczynu, od wewnątrz niejako, i w ten sposób przykładem zwłaszcza swego życia (...) ukazywali innym Chrystusa”⁴.

¹ Zob. Mt 5,48; 1Tes 4,3; Ef 1,4.

² *Rozmowy z Prałatem Escrivą*, nr 16.

³ Konstytucja dogmatyczna *Lumen Gentium*, nr 40.

⁴ Konstytucja dogmatyczna *Lumen Gentium*, nr 31.

Niektóre cechy przekazu Opus Dei:

► Dzieci Boże

Cały duch Opus Dei ma jako podstawę fundamentalną zasadę ewangeliczną – mocą chrztu chrześcijanie są dziećmi Bożymi. Dlatego święty Josemaría mówił, że „synostwo Boże jest fundamentem ducha Opus Dei”⁵. W konsekwencji formacja, jakiej udziela Prałatura, uczy ufności w Bożą Opatrzność, prostoty w relacji z Bogiem, głębokiego sensu godności osoby oraz braterstwa pomiędzy ludźmi, a także prawdziwej chrześcijańskiej miłości do świata, która daje pokój i optymizm, wraz z radością otwartości na działanie Ducha Świętego.

► Chrześcijański sens zwyczajnego życia

Wszyscy są powołani do poszukiwania pełni życia chrześcijańskiego, to znaczy utożsamienia z Jezusem Chrystusem we wszystkich okolicznościach życia i we wszystkich swoich działaniach. Dla chrześcijanina nie ma cnót bez znaczenia: wiara, nadzieja i miłość, opierają się na cnotach ludzkich, takich jak hojność, pracowitość, sprawiedliwość, lojalność, radość, szczerłość, itd. Poprzez praktykowanie cnót, dusza upodabnia się do Jezusa Chrystusa.

Inną konsekwencją uświęcającej wartości zwyczajnego życia jest transcendencja małych rzeczy, z których składa się życie zwykłego chrześcijanina. „Wielka świętość polega na codziennym wypełnianiu małych obowiązków”⁶. Stąd, gdy dba się o wszystkie szczegóły służby, dobrego wychowania, szacunku wobec innych, porządku w rzeczach materialnych, punktualności, itd. z miłości do Boga, stają się one ważne dla życia chrześcijańskiego.

► Uświęcać pracę, uświęcać poprzez pracę, uświęcić się w pracy

„Podstawą duchowości Opus Dei jest uświęcenie codziennej pracy”⁷. Uświęca się pracę, kiedy wykonuje się ją z miłości do Boga, co zakłada wysiłek, aby zapewnić jej jak najlepszą jakość, to znaczy wykonać kompetentnie i uczciwie pod względem zawodowym, a także z pragnieniem służenia ludziom. Człowiek, który pracuje w ten sposób doskonali samego siebie i doskonali bliźniego. Każdą uczciwą pracę, obojętnie, czy w oczach ludzkich jest ona ważna czy nie, można uświęcić. Wierni Opus Dei, rozwijając takiego ducha, przyczyniają się do budowy i postępu społeczeństwa u samych jego korzeni.

► Miłość i apostołstwo

Osoby z Opus Dei dają świadectwo wiary chrześcijańskiej w sytuacjach, jakie niesie ze sobą zwyczajne życie oraz relacje z innymi. Ich apostołstwo jest skierowane do wszystkich, bez czynienia różnic, i wynika z Chrystusowego powołania, aby żyć, kochając Boga i bliźnich. Dlatego w apostołstwie pragną pomagać w rozwiązywaniu problemów materialnych i społecznych we własnym otoczeniu.

► Życie modlitwy i poświęcenia

Stały kontakt z Bogiem i przewycięzanie samego siebie, to niezbędne środki w walce o uświęcenie w zwyczajnym życiu. Dlatego wierni Opus Dei dbają o pewne konkretne formy relacji z Bogiem, takie jak: modlitwa myślna, codzienny – jeśli to możliwe – udział we mszy świętej, spowiedź sakramentalna, czytanie i rozważanie Ewangelii, nabożeństwo do Najświętszej Maryi Panny, itd. Innym, równie ważnym elementem jest poświęcenie i pokuta: na przykład rezygnacja z małych wygod, ograniczenie osobistej konsumpcji, coraz większa hojność, itd. Do ducha Opus Dei pasują szczególnie takie umartwienia, które pomagają wypełnić własne obowiązki oraz czynią przyjemniejszym życie innych osób.

⁵ *To Chrystus przechodzi*, nr 64.

⁶ *Droga*, nr 817.

⁷ *Rozmowy z Prałatem Escriva*, nr 34.

► Umiłowanie wolności

Wolność osobista to dar Boży, “wspaniały dar ludzki”⁸, z którą nierozłącznie wiąże się odpowiedzialność, także osobista, a także szacunek wobec wolności i przekonań innych osób. Dlatego Opus Dei uczy szacunku do uprawnionego pluralizmu, istniejącego wśród samych katolików: „pluralizm jest pożądany i kochany, a nie tylko tolerowany czy w jakiś sposób utrudniany”⁹. W swoim postępowaniu zawodowym, rodzinnym, politycznym, ekonomicznym, kulturalnym, itd. wierni podejmują decyzje, mając wolność i są za nie osobiście odpowiedzialni, nie obciążając odpowiedzialnością za swoje wybory Kościoła czy Opus Dei.

► Jedność życia

Przyjaźń z Bogiem, zwykłe obowiązki w pracy i w życiu rodzinnym czy towarzyskim, zaangażowanie apostołskie, itd. wzajemnie się przenikają i łączą w jedną całość, nazywaną *jednością życia*. W ten sposób dochodzi się do głębokiej spójności pomiędzy wszystkimi działaniami, pragnieniami i dążeniami. Owa wewnętrzna jedność pozwala uniknąć „podwójnego życia, z jednej strony życia wewnętrznego, życia w relacji z Bogiem, a z drugiej, innej i oddzielnej, życia rodzinnego, zawodowego i towarzyskiego (...). Istnieje jedno, jedyne życie, ustanowione z ciała i duszy, i takie ma być – z duszy i ciała – święte i pełne Boga”¹⁰.

► Atmosfera rodzinna

Opus Dei charakteryzuje się atmosferą rodziny chrześcijańskiej. W takim tonie odbywają się spotkania, które organizuje Prałatura. Rodzinny styl widać też w ośrodkach, które mają ciepło ogniska domowego; w prostocie i zaufaniu między ludźmi, w postawie służby i zrozumienia w życiu codziennym.

► Małżeństwo jako powołanie chrześcijańskie

Dla większości chrześcijan codzienną rzeczywistością, którą należy uświęcić, jest małżeństwo i rodzina. „Dla chrześcijanina małżeństwo nie jest zwykłą instytucją społeczną, ani tym bardziej lekarstwem na ludzkie słabości: to autentyczne, nadprzyrodzone powołanie. (...) Małżonkowie są powołani do uświęcania swego małżeństwa i do uświęcania samych siebie w tym związku”¹¹.

⁸ *To Chrystus przechodzi*, nr 184; zob. *Przyjaciele Boga*, nr 23.

⁹ *Rozmowy z Prałatem Escrivą*, nr 67.

¹⁰ *Rozmowy z Prałatem Escrivą*, nr 114.

¹¹ *To Chrystus przechodzi*, nr 23.

1.3. Rys historyczny

- 1928** **2 X** Josemaría Escrivá de Balaguer założył Opus Dei w Madrycie, podczas rekolekcji.
- 1930** **14 II** Rozpoczęła się praca apostołska Opus Dei wśród kobiet.
- 1933** W Madrycie powstała pierwsza inicjatywa apostołska Opus Dei dla studentów - *Akademia DYA*. Tutaj Założyciel oraz pierwsi członkowie Dzieła prowadzili formację chrześcijańską i szerzyli przekaz Opus Dei wśród młodzieży. Ważną częścią ich działań była katecheza i opieka nad biednymi oraz chorymi w najuboższych dzielnicach Madrytu.
- 1936** Podczas hiszpańskiej wojny domowej z powodu prześladowań religijnych Założyciel oraz inni członkowie Opus Dei musieli się ukrywać, a w końcu opuścić Madryt, by ratować swoje życie.
- 1939** Josemaría Escrivá powrócił do Madrytu i na nowo podjął działania, mające na celu rozwój Opus Dei, również w innych hiszpańskich miastach. Wybuch II wojny światowej uniemożliwił rozpoczęcie pracy Opus Dei poza granicami Hiszpanii.
- 1941** Biskup Madrytu - Leopoldo Eijo y Garay - udzielił Opus Dei pierwszej aprobaty diecezjalnej.
- 1943** **14 II** Podczas mszy świętej Bóg pozwolił zobaczyć Założycielowi Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża. Było to rozwiązanie prawne, umożliwiające księżom otrzymywanie formacji w duchu Opus Dei.
- 1944** Biskup Madrytu wyświęcił na kapłanów trzech członków Opus Dei: Álvaro del Portillo, José Marię Hernández de Garnicę i José Luisa Múzquiza.
- 1946** Święty Josemaría przeprowadził się na stałe do Rzymu. W kolejnych latach podróżował po Europie, aby przygotować rozpoczęcie pracy Opus Dei w różnych krajach.
- 1947** Stolica Święta udzieliła Opus Dei pierwszej papieskiej aprobaty o charakterze uniwersalnym.
- 1950** Pius XII udzielił Opus Dei aprobaty definitywnej. Od tego momentu mogą być przyjmowane do Opus Dei osoby żyjące w małżeństwie, a do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża mogą należeć księża spośród kleru diecezjalnego.
- 1965** Paweł VI zainaugurował *Ośrodek Elis*, inicjatywę wiernych i współpracowników Opus Dei, mającą na celu formację zawodową młodzieży na peryferiach Rzymu, a także parafię w tej samej dzielnicy, powierzoną Opus Dei.

- 1969** W Rzymie odbył się specjalny kongres generalny Opus Dei, w celu przestudiowania możliwości przekształcenia w prałaturę personalną – formę prawną utworzoną przez Sobór Watykański II, która jest adekwatna do duszpasterskiej natury Opus Dei.
- 1970-75** Założyciel odbywał podróże po Ameryce Łacińskiej, Hiszpanii i Portugalii. Prowadził katechezy podczas spotkań, w których uczestniczyło bardzo wiele osób.
- 1975** **26 VI** Josemaría Escrivá de Balaguer zmarł w Rzymie. W tym momencie do Opus Dei należało 60 000 osób. 15 IX br. Álvaro del Portillo został wybrany jako jego następca.
- 1982-83** Jan Paweł II erygował prałaturę personalną Opus Dei i mianował prałatem Álvaro del Portillo. 19 III 1983 roku został wprowadzony w życie papieski dokument erygujący Prałaturę.
- 1991** Álvaro del Portillo, prałat Opus Dei, został przez Jana Pawła II wyświęcony na biskupa.
- 1992** Josemaría Escrivá został beatyfikowany przez Jana Pawła II.
- 1994** **23 III** W Rzymie zmarł bp Álvaro del Portillo. 20 IV br – po kongresie elekcyjnym – Jan Paweł II mianował prałatem księdza Javiera Echevarrę, a 6 I 1995 roku udzielił mu święceń biskupich.
- 2002** **6 X** miała miejsce kanonizacja Josemaríi Escrivy de Balaguera w Rzymie.
- 2014** **27 IX** odbyła się beatyfikacja Álvaro del Portillo w Madrycie.
- 2016** **12 XII** zmarł w Rzymie bp. Javier Echevarría, drugi następca św. Josemaríi.
- 2017** **23 I** po zakończeniu kongresu elekcyjnego, ksiądz Fernando Ocáriz został mianowany przez papieża Franciszka prałatem Opus Dei.

1.4. Założyciel, święty Josemaría Escrivá de Balaguer

Josemaría Escrivá de Balaguer urodził się 9 I 1902 roku w Barbastro (Hiszpania) jako pierwszy syn José i Dolores. Miał pięcioro rodzeństwa: Carmen (1899-1957), Santiago (1919-1994) oraz trzy siostry, które zmarły weczesnym dzieciństwie. Małżeństwo Escrivów dało swoim dzieciom głębokie wychowanie chrześcijańskie.

W 1915 roku interesy ojca, który zajmował się handlem tkaninami, zakończyły się bankrutem, co zmusiło rodzinę Escrivów do przeprowadzki do Logroño. Tam Josemaría, zobaczywszy na śniegu ślady stóp pewnego karmelity, zaczął przeczuwać, że Bóg czegoś od niego oczekuje. By lepiej odpowiedzieć na Boże powołanie, postanowił zostać kapłanem. Kierując się radą swojego ojca, studiował również prawo na Uniwersytecie w Saragossie, jako wolny słuchacz. Po śmierci José Escrivy w 1924 roku został głową rodziny. Święcenia kapłańskie otrzymał 28 III 1925 roku. Swoją posługę rozpoczął od wiejskiej parafii, a następnie kontynuował w Saragossie.

W 1927 roku, za pozwoleniem swojego biskupa, przeniósł się do Madrytu, aby napisać doktorat z prawa. Tam, 2 X 1928 roku, Bóg dał mu zobaczyć misję, do której przygotowywał go wcześniej – zostaje założone Opus Dei¹². Od tego dnia pracował ze wszystkich sił, aby realizować to, o co Bóg go prosił, kontynuując jednocześnie swoją pracę duszpasterską, która wymagała ciągłego kontaktu z chorobą i ubóstwem w szpitalach i biednych dzielnicach stolicy Hiszpanii.

Kiedy w 1936 roku wybuchła wojna domowa, prześladowania religijne zmusiły go do ukrywania się w różnych miejscach. Swoją służbę kapłańską realizował w sposób tajny aż do momentu, kiedy udało mu się opuścić Madryt. W 1937 roku, po ryzykownym przejściu przez Pireneje i dostaniu się na południe Francji, zamieszkał w Burgos.

Po zakończeniu wojny domowej w 1939 wrócił do Madrytu. Przez kolejne lata głosił dziesiątki rekolekcji dla świeckich, księży i zakonników. W tym samym 1939 roku uzyskał doktorat z prawa.

W 1946 roku przeniósł się na stałe do Rzymu. Na Uniwersytecie Laterańskim uzyskał doktorat z teologii. Został mianowany konsultorem kongregacji watykańskich, honorowym członkiem Papieskiej Akademii Teologicznej oraz prałatem honorowym Jego Świątobliwości. Uważnie śledził przygotowania i sesje Soboru Watykańskiego II (1962 – 1965). Utrzymywał żywe relacje z wieloma ojcami soborowymi. Z Rzymu podróżował często do różnych krajów europejskich, a od 1970 roku także amerykańskich, aby wzmacniać pracę Opus Dei na całym świecie.

Po jego śmierci, która miała miejsce 26 VI 1975 roku, tysiące osób, a wśród nich setki biskupów z różnych krajów – w sumie jedna trzecia biskupów na świecie – prosiły Stolicę Świętą o otwarcie procesu kanonizacyjnego.

Jan Paweł II beatyfikował Josemaríę Escrivę de Balaguera w 1992 roku. Ogłosił go świętym dziesięć lat później, 6 X 2002 roku, przy tej okazji nazywając go „świętym życia codziennego”.

¹² Zob. Konstytucja apostolska *Ut sit* Jana Pawła II (28 listopada 1982), wstęp.

1.5. Następcy świętego Josemaríi na czele Opus Dei

1.5.1. Błogosławiony Álvaro del Portillo (1975-1994)

Álvaro del Portillo urodził się w Madrycie 11 III 1914 roku. Był inżynierem budowy mostów, doktorem filozofii i historii oraz doktorem prawa kanonicznego. Należał do Opus Dei od 1935 roku. Wchodził w skład rady generalnej Opus Dei od 1940 do 1975 roku. W latach 1940 – 1947 i 1956 – 1975 był sekretarzem generalnym Dzieła. Został wyświęcony na kapłana 25 VI 1944 roku.

Bardzo szybko stał się jedną z najważniejszych osób, które pomagały Założycielowi i był jego najbliższym współpracownikiem. Był konsultorem różnych organów Stolicy Świętej, pracował na Soborze Watykańskim II, najpierw jako przewodniczący komisji przygotowawczej do spraw laikatu, potem jako sekretarz komisji do spraw dyscypliny kleru oraz jako doradca innych komisji. Jego książki *Fieles y laicos en la Iglesia* (*Wierni i świeccy w Kościele*, 1969) i *Escritos sobre el sacerdocio* (*O kapłaństwie*, 1970) są w dużej części owocem tamtych doświadczeń. Brał też udział w opracowaniu nowego *Kodeksu Prawa Kanonicznego*, promulgowanego przez Jana Pawła II w 1983 roku.

W 1975 roku został wybrany na miejsce Josemaríi Escrivy. Kiedy Opus Dei zostało erygowane jako prałatura personalna, Ojciec Święty mianował go prałatem. 6 I 1991 roku otrzymał z rąk Jana Pawła II święcenia biskupie.

Przez 19 lat, kiedy stał na czele Opus Dei, praca Prałatury rozszerzyła się na 20 nowych krajów. W 1985 roku założył w Rzymie Rzymski Ośrodek Akademicki Świętego Krzyża, który był początkiem aktualnego Papieskiego Uniwersytetu Świętego Krzyża.

Zmarł w Rzymie 23 III 1994 roku. W dniu jego pogrzebu papież Jan Paweł II modlił się przy jego doczesnych szczątkach. Został beatyfikowany 27 IX 2014 roku w Madrycie, swoim rodzinnym mieście. „Szczególnie wyróżniała się jego miłość do Kościoła”, napisał papież Franciszek w liście napisanym na tę okazję.

1.5.2. Biskup Javier Echevarría (1995-2016)

Javier Echevarría urodził się w Madrycie 14 VI 1932 roku. Był najmłodszy wśród ośmiorga sześciorodziców. Uczęszczał do szkoły ojców marianistów w San Sebastian, a potem kontynuował naukę w Hiszpanii, w szkole braci maryistów.

W 1948 roku, w akademiku poznał kilku młodych ludzi z Opus Dei. 8 IX tego roku, czując powołanie od Boga, aby szukać świętości w życiu codziennym, poprosił o przyjęcie do Opus Dei. Rozpoczął studia prawnicze na uniwersytecie w Madrycie, które kontynuował w Rzymie. Na Papieskim Uniwersytecie Świętego Tomasza w 1953 roku obronił doktorat z prawa kanonicznego, a na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w 1955 roku doktorat z prawa. 7 VIII tego samego roku otrzymał święcenia kapłańskie.

Blisko współpracował ze Josemarią Escrivą de Balaguer, którego był sekretarzem od 1953 roku aż do jego śmierci w 1975 roku. Kiedy we wrześniu owego roku Álvaro del Portillo zastąpił Josemarię Escrivę, Javier Echevarría został mianowany sekretarzem generalnym Opus Dei, a w 1982 roku wikariuszem generalnym. W 1994 roku, po śmierci bp. Álvaro, został wybrany na prałata Opus Dei, a 6 I 1995 roku, w Bazylice Świętego Piotra otrzymał z rąk Jana Pawła II święcenia biskupie.

Od początku swojej posługi w funkcji prałata, miał jako priorytet ewangelizację rodziny, młodzieży i kultury. Doprowadził do rozpoczęcia stałej pracy formacyjnej Prałatury w 16 krajach, między innymi w Rosji, Kazachstanie, Republice Południowej Afryki, Indonezji i Sri Lance. Podróżował do pięciu kontynentów, aby dać nowy impuls pracy ewangelizacyjnej wiernych Opus Dei oraz osób, które biorą udział w ich apostołstwie. Wspierał uruchomienie różnych inicjatyw, mających na celu rozwój społeczny i opiekę zdrowotną, szczególnie w ubogich środowiskach. Ze szczególnym zainteresowaniem śledził przebieg działań na rzecz chorych i emigrantów.

W jego nauczaniu częstym tematem była miłość do Chrystusa na Krzyżu, miłość braterska, znaczenie łaski i słowa Bożego, jedność z papieżem, życie rodzinne i służba innym. Napisał wiele listów duszpasterskich oraz książki z dziedziny duchowości. W języku polskim ukazała się książka *Życie Mszki świętej*, Radom 2013.

Był członkiem Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych i Sygnatury Apostolskiej. Brał udział w Synodach Biskupów w latach 2001, 2005 i 2012 oraz w Synodach poświęconym Ameryce (1997) i Europie (1999).

Zmarł w Rzymie 12 XII 2016 roku w wyniku niewydolności oddechowej.

1.6. Ksiądz Fernando Ocáriz, prałat Opus Dei

Ksiądz Fernando Ocáriz urodził się w Paryżu, 27 X 1944 roku, jako najmłodszy z ośmiorga rodzeństwa w hiszpańskiej rodzinie, która z powodu wojny domowej (1936-1939) musiała przenieść się do Francji. W 1961 roku poprosił o przyjęcie do Opus Dei. Ukończył licencjat z fizyki (1966) na Uniwersytecie w Barcelonie i z teologii (1969) na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim. W 1971 roku obronił doktorat z teologii na Uniwersytecie Nawarry.

Został wyświęcony na kapłana w 1971 roku. Przez pierwsze lata swojego kapłaństwa zajmował się głównie pracą duszpasterską z młodzieżą szkolną i ze studentami. W latach osiemdziesiątych był jednym z profesorów, którzy zaczęli Papieski Uniwersytet Świętego Krzyża w Rzymie, gdzie pracował jako profesor zwyczajny teologii fundamentalnej.

Jest konsultantem Kongregacji Doktryny Wiary (od 1986), Kongregacji do spraw Duchowieństwa (od 2003) oraz Papieskiej Rady ds. Nowej Ewangelizacji (od 2011). Od 1989 roku należy do Papieskiej Akademii Teologicznej.

Jest autorem i współautorem wielu publikacji z dziedzin teologii oraz filozofii. W 2013 roku ukazała się książka – wywiad Rafaela Serrano pod tytułem *Sobre Dios, la Iglesia y el mundo*.

Przez 22 lata był bliskim współpracownikiem prałata Opus Dei Javiera Echevarría, któremu towarzyszył w podróżach duszpasterskich do ponad 70 krajów. W latach 1994 – 2014 był wikariuszem generalnym Prałatury, a od 2014 roku wikariuszem pomocniczym.

23 stycznia 2017 roku, po kongresie wyborczym Prałatury, ksiądz Fernando Ocáriz został przez papieża Franciszka mianowany prałatem Opus Dei.

2. WIERNI PRAŁATURY

2.1. Świeccy i księża

Prałatura Opus Dei składa się z prałata, własnego duchowieństwa oraz ze świeckich: kobiet i mężczyzn.

Członkowie Opus Dei są wiernymi (*christifideles*) Prałatury. Świeccy są jednocześnie wiernymi diecezji i parafii, na terenie których mieszkają. To zwykli chrześcijanie, dla których przynależność do Opus Dei nie oznacza konsekracji ani żadnej specjalnej sytuacji w Kościele. Pochodzą ze wszystkich środowisk społecznych i kultur, i wykonują różne zawody. Ich status w państwie i w społeczeństwie jest taki sam jak innych obywateli.

W Opus Dei nie ma różnych kategorii czy stopni przynależności. Wszyscy są i czują się pełnoprawnymi wiernymi Prałatury. W obrębie tego samego powołania istnieją jedynie różnice wynikające z osobistych okoliczności każdej osoby. Od tego zależy różny stopień dyspozycyjności wobec zadań w Prałaturze, stąd rozróżnienie na *numerariuszy*, *przyłączonych* i *supernumerariuszy*¹³.

Większość wiernych Opus Dei – około 70% - stanowią *supernumerariusze*: najczęściej są to osoby żyjące w małżeństwie, dla których priorytetem w powołaniu jest uświęcanie obowiązków rodzinnych.

Numerariusze i *przyłączeni* zobowiązują się do życia w celibacie z powodów apostoelskich. Dzięki temu łatwiej mogą być dyspozycyjni wobec zadań formacyjnych Prałatury. Celibat nie zmienia w niczym ich tożsamości zwykłych wiernych, ich sytuacji zawodowej ani miejsca w Kościele i w społeczeństwie.

Przyłączeni mieszkają ze swoimi rodzinami lub tam, gdzie im najbardziej odpowiada według ich osobistych okoliczności. *Numerariusze* mieszkają zazwyczaj w małych grupach, w ośrodkach Opus Dei. Pracują zawodowo i są dyspozycyjni, aby zająć się pracą apostoelską oraz formacją innych osób z Prałatury. Niektóre *numerarie*, nazywane *numerariami pomocniczymi*, zajmują się zawodowo przede wszystkim (nie wyłącznie) i zwykle (niekoniecznie zawsze) ośrodkami Opus Dei jako domami, aby działalność ewangelizacyjna Prałatury odbywała się w atmosferze, jaką ma rodzina chrześcijańska.

Kapłani Prałatury wywodzą się z wiernych świeckich Opus Dei: *numerariuszy* i *przyłączonych*, którzy po latach należenia do Prałatury, po odbyciu studiów koniecznych, aby przystąpić do kapłaństwa i po rozeznaniu powołania, są zaproszeni przez prałata, aby otrzymać święcenia kapłańskie. Z ich służby kapłańskiej korzystają głównie osoby z Prałatury oraz osoby korzystające z pracy apostoelskiej Prałatury, rozwijając w ten sposób duszpasterstwo diecezji. Ich pomoc w diecezji może też być bezpośrednia, na przykład w formie posługi kapłańskiej w parafiach, w duszpasterstwach akademickich, w charakterze kapelanów w szpitalach lub przez wykonywanie konkretnych prac w kurii diecezjalnej.

2.2. Włączenie do Prałatury

Osoba, która chce należeć do Opus Dei, prosi o przyjęcie poruszona otrzymanym od Boga powołaniem, które konkretyzuje powołanie chrześcijańskie otrzymane na chrzcie i które polega na świętości i udziale w misji Kościoła według ducha, którym Bóg natchnął świętego Josemarię.

¹³ Święty Josemaria wybrał te terminy z życia społecznego, ponieważ terminy eklezjalne, które wtedy istniały, odnosiły się do osób konsekrowanych i zastosowane wobec wiernych Opus Dei, mogły utrudnić zrozumienie ich świeckiej kondycji. Terminy te są nadal używane w środowisku akademickim, dyplomatycznym, itd.

Aby należeć do Opus Dei wymagana jest dobrowolna prośba, wypływająca z wewnętrznego przekonania o otrzymanym od Boga powołaniu, oraz zgoda władz Prałatury.

Prośbę składa się pisemnie, w formie listu, a *admisja* udzielana jest po upływie co najmniej 6 miesięcy. Następnie po upływie co najmniej roku, zainteresowany może zostać prawnie, czasowo włączony do Prałatury, po dokonaniu formalnej deklaracji. Zgodnie z prawem kanonicznym, nie może prawnie należeć do prałatury osoba, która nie jest pełnoletnia (18 lat lub więcej). Po upływie co najmniej kolejnych 5 lat, włączenie może być definitywne¹⁴.

Włączenie do Opus Dei oznacza, ze strony Prałatury, zobowiązanie do zapewnienia tej osobie głębokiej formacji w wierze katolickiej i w duchu Opus Dei, jak również koniecznej posługi kapłańskiej przez księży Prałatury. Ze strony osoby włączenie oznacza wejście pod jurysdykcję prałata w tych kwestiach, których dotyczy cel Prałatury oraz zobowiązanie do uświęcania i apostołstwa według ducha Opus Dei, a także do przestrzegania zasad, jakie w niej obowiązują¹⁵.

Stąd dbałość osób o życie duchowe poprzez modlitwę, ofiarność i korzystanie z sakramentów, uczestniczenie w spotkaniach, które Prałatura organizuje, aby otrzymać intensywną i trwałą formację w nauce Kościoła i w duchu Opus Dei, proporcjonalny do możliwości każdego udział w działalności ewangelizacyjnej Prałatury, itd.

Opuszczenie Prałatury powoduje ustanie wzajemnych praw i obowiązków¹⁶.

2.3. Środki formacyjne

Prałatura udziela swoim wiernym stałej formacji w formie konkretnych środków, które można pogodzić z obowiązkami rodzinnymi, zawodowymi i społecznymi. Pozwalają one dobrze poznać wiarę i moralność katolicką, nabyć w swoim życiu głęboką pobożność, zakorzenioną w synostwie Bożym oraz utożsamić się z Chrystusem w życiu codziennym.

Do środków formacyjnych należą: cotygodniowe lekcje, zwane także kręgami, na tematy doktrynalne i ascetyczne; dzień skupienia polegający na poświęceniu kilku godzin raz w miesiącu na osobistą modlitwę oraz refleksję nad tematami z życia chrześcijańskiego. Ponadto raz w roku wierni Prałatury biorą udział w rekolekcjach, które trwają zazwyczaj od 3 do 5 dni.

Z analogicznych środków formacyjnych mogą korzystać osoby, które uczestniczą w pracy apostołskiej Prałatury oraz każdy, kto pragnie z nich korzystać.

Formacja jest organizowana oddzielnie dla kobiet i mężczyzn w ośrodkach Prałatury Opus Dei i w innych miejscach, które się do tego nadają. Na przykład krąg może się odbywać w domu jednego z uczestników; dzień skupienia w kościele, który proboszcz udostępni na kilka godzin, itd.

2.4 Działalność zawodowa i publiczna

Włączenie do Prałatury Opus Dei nie oznacza żadnej zmiany w sytuacji osobistej: prawa i obowiązki jako obywatela i członka Kościoła pozostają takie same. „Świeccy włączeni do Prałatury nie zmieniają swojej kondycji osobistej, teologicznej czy kanonicznej zwykłych wiernych świeckich i jako tacy

¹⁴ Zob. *Statut*, nr 17-15.

¹⁵ Zob. *Statut*, nr 27.

¹⁶ Zob. *Statut*, nr 33.

występują w każdym swoim postępowaniu”¹⁷. Ich prawa i obowiązki w państwie i w Kościele są nadal takie same.

Misja Prałatury jest wyłącznie duchowa, dlatego nie ingeruje ona w wybory doczesne, których jej wierni dokonują. Każdy działa z całkowitą wolnością i odpowiedzialnością.

Decyzje członków Opus Dei nie są decyzjami Opus Dei. W sprawach zawodowych oraz poglądów społecznych, politycznych, itd., każdy wierny Prałatury cieszy się taką samą wolnością jak inni obywatele, oczywiście w obrębie nauki katolickiej, którą dobrowolnie przyjął. Dyrektorzy Prałatury muszą całkowicie powstrzymać się nawet od udzielania rad w tych materiach¹⁸.

¹⁷ Kongregacja do spraw Biskupów, Deklaracja z 23 sierpnia 1982 roku (w *L'Osservatore Romano*, 28-XI-1982 i w *Acta Apostolicae Sedis* 75, 1983, str. 464-468).

¹⁸ Zob. *Statut*, nr 88.3.

3. STOWARZYSZENIE KAPŁAŃSKIE ŚWIĘTEGO KRZYŻA

Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża jest związanym z Prałaturą stowarzyszeniem kapłanów. Przewodniczy mu prałat Opus Dei¹⁹. W skład tego stowarzyszenia wchodzi wszyscy księża i diakoni inkardynowani do Prałatury, a także wielu księży i diakonów inkardynowanych do diecezji oraz innych okręgów kościelnych, którzy zapisują się do Stowarzyszenia Kapłańskiego.

Członkowie Stowarzyszenia otrzymują pomoc duchową, aby dążyć do świętości w pełnieniu swojej posługi według ascetyki obowiązującej w Opus Dei. Ich przynależność do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża nie oznacza włączenia do duchowieństwa Prałatury: każdy kapłan kontynuuje inkardynację do własnej diecezji, podlega tylko własnemu biskupowi i tylko przed nim odpowiada za swoją pracę duszpasterską. Wśród członków Stowarzyszenia wzmacnia się: miłość do diecezji oraz braterską jedność z innymi kapłanami swojej diecezji, posłuszeństwo i cześć wobec własnego biskupa, pobożność, pogłębianie wiedzy teologicznej, gorliwość o dusze i poświęcenie, wysiłek w promowaniu powołań, zapał w wypełnianiu z jak największą dbałością zadań posługi otrzymanych od własnego biskupa²⁰.

Podobnie jak w przypadku włączania świeckich do Prałatury, aby kapłan został przyjęty do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, musi mieć świadomość powołania od Boga do uświęcenia według ducha Opus Dei. Także pozostałe warunki i terminy włączenia są takie same, jakie stosowane są w przypadku osób świeckich i jakie obowiązują w Prałaturze.

Środki formacyjne, które otrzymują księża diecezjalni ze Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża są analogiczne do tych, które otrzymują świeccy w Prałaturze – są to lekcje doktrynalne lub ascetyczne, dni skupienia, itd. Ponadto każdy korzysta ze wspólnych środków formacyjnych przewidzianych dla kapłanów przez prawo kościelne i polecanych lub rekomendowanych przez własnego biskupa.

Zobowiązania duchowe i formacyjne członków Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża nie przeszkadzają posłudze powierzonej przez biskupa. Koordynuje to dyrektor duchowy prałatury Opus Dei, który nie pełni funkcji kierowniczych w Prałaturze.

¹⁹ Zob. *Statut*, nr 57-78. Sobór Watykański II podkreśla znaczenie stowarzyszeń kapłańskich: „Należy także wysoko cenić i pilnie zalecać stowarzyszenia, które w oparciu o statuty uznane przez kompetentną władzę kościelną, dzięki zatwierdzonemu lepszemu i stosowniejszemu porządkowi życia i pomocy braterskiej pielęgnują świętość kapłanów w wykonywaniu posługi i w ten sposób zamierzają służyć całemu stanowi kapłańskiemu.” (Dekret *Presbyterorum ordinis*, nr 8).

²⁰ Zob. *Statut*, nr 59 §1 i 61.

4. WSPÓŁPRACOWNICY

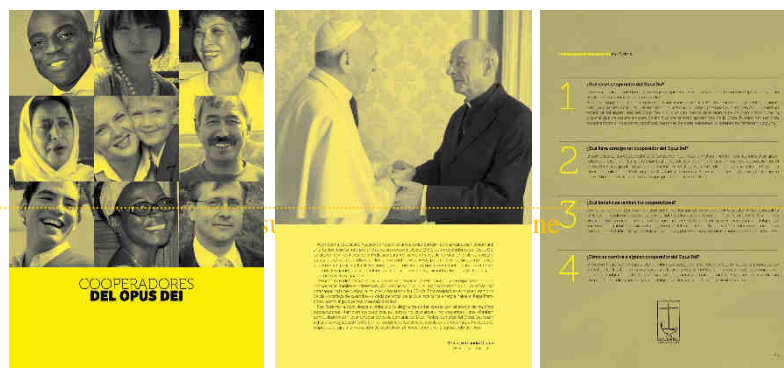
Współpracownikami Prałatury są kobiety i mężczyźni, którzy nie należą do Opus Dei, ale wspierają jego pracę apostołską. Najczęściej pomagają w realizacji inicjatyw edukacyjnych, opiekuńczych, rozwoju kulturowego pewnych środowisk, którym Opus Dei zapewnia kierunek chrześcijański.

Ich współpraca wynika z przekonania, że duch Opus Dei oraz działalność jego członków pomagają w budowaniu społeczeństwa bardziej ludzkiego lub w szerzeniu Ewangelii. Aby być współpracownikiem nie jest wymagane konkretne powołanie.

Współpracownicy mogą mieć udział duchowy i materialny w pracy Prałatury. Osoby wierzące zobowiązują się, że będą się modlić, jeśli to możliwe codziennie, za Opus Dei i jego działalność. Większość współpracowników także wspiera inicjatywy edukacyjne i społeczne darowiznami, finansowymi lub materialnymi, lub swoją pracą czy radą.

Współpracownicy otrzymują pomoc duchową modlitwy wszystkich wiernych Opus Dei oraz możliwość udziału, jeśli tego chcą, w środkach formacyjnych. Ponadto Stolica Święta przyznała odpusty, które współpracownicy będący katolikami mogą otrzymać w określone dni roku.

Współpracownikami mogą zostać również osoby, które nie są katolikami ani chrześcijanami lub są niewierzące. Współpracownikami wspólnotowymi Opus Dei są zakony, które pomagają modląc się codziennie za Opus Dei – aktualnie jest ich kilkaset.

5. INICJATYWY APOSTOLSKIE

5.1. Inicjatywy grupowe

Każdy wierny Opus Dei stara się autentycznie żyć wiarą w swoim miejscu w świecie. Opus Dei wspiera go w tym postanowieniu i na tym polega jego główna działalność²¹.

Oprócz powyższego celu, wierni Opus Dei wraz ze współpracownikami i innymi licznymi osobami, uwrażliwionymi przez Ewangelię na potrzeby bliźniego, angażują się też razem w różne przedsięwzięcia: prowadzą instytucje edukacyjne, opiekuńcze i kulturalne, mające wyraźny cel służby.

Są to zawsze inicjatywy świeckie, za których prowadzenie odpowiadają ich promotorzy, także jeśli chodzi o ich utrzymanie finansowe.

5.2. Relacje z Opus Dei

Niektóre z tych instytucji powierzają dbanie o ich tożsamość chrześcijańską prałaturze Opus Dei, która realizuje to w formie odpowiednich środków ukierunkowujących i dających formację doktrynalną oraz duchową, a także poprzez posługę kapłańską dla osób, które chcą z niej korzystać.

Relacje owych inicjatyw z Prałaturą mogą być dwojakiego rodzaju:

- a) W tak zwanych *dzielach korporacyjnych* Opus Dei udziela gwarancji moralnej za chrześcijański charakter prowadzonej działalności.
- b) W innych przypadkach Opus Dei w mniejszym lub większym stopniu oferuje pomoc duchową, na przykład przygotowując nauczycieli religii, jednak nie daje oficjalnie gwarancji moralnej za formację w tych instytucjach.

Opus Dei zajmuje się tylko inicjatywami użyteczności publicznej. Nie zajmuje się przedsięwzięciami nastawionymi na zysk, firmami handlowymi, organizacjami politycznymi, itd.

²¹ Zob. *Rozmowy z Prałatem Escrivá de Balaguer*, nr 27.

5.3. Przykłady dzieł korporacyjnych

Wśród *dzieł korporacyjnych* znajdują się szkoły, uniwersytety, ośrodki wspierania kobiet, przychodnie medyczne w strefach lub krajach nisko rozwiniętych, szkoły rolnicze, szkoły zawodowe, domy studenckie, ośrodki kulturalne, itd.

► **Uniwersytet Nawarry** (www.unav.es), założony w Pampelunie (Hiszpania) w 1952 roku. Ma 13 wydziałów oferujących ponad 60 kierunków. Obok uniwersytetu znajduje się Klinika Uniwersytecka. Podlega mu IESE – szkoła zarządzania, która ma swoje siedziby w Barcelonie, Madrycie, Nowym Jorku i Monachium (www.iese.edu). Przykładami innych uniwersytetów tego rodzaju są: Universidad de Piura (Peru, www.udep.edu.pe), Universidad La Sabana (Kolumbia, www.unisabana.edu.co) i University of Asia and the Pacific (Filipiny, www.uap.edu.ph).

► **Szpital Monkole**, (www.monkole.cd), w Kinszasie (Kongo). Rocznie obsługuje tysiące osób, które znajdują się w skrajnej potrzebie. Ma dwie filie poza stolicą (Eliba y Kimbondo), które świadczą usługi medyczne na zasadzie przychodni. Przy Monkole działa Wyższy Instytut Pielęgniarstwa, który jest instytutem edukacyjnym przygotowującym personel służby zdrowia.

► **Szkoła Zawodowa Punlaan**, (www.punlaanschool.edu.ph), w Manili (Filipiny), o profilu hotelarstwo i turystyka. Program edukacyjny tej szkoły obejmuje bezpośredni kontakt uczennic z firmami. Dzięki temu systemowi, w ostatnich latach 100% młodych osób, które ukończyły program Punlaan, znalazło miejsce pracy.

► **Midtown Sports and Cultural Center**, (www.midtown-metro.org), w Chicago (Stany Zjednoczone). Ma siedzibę w dzielnicy wielonarodowościowej, gdzie mieszka wielu młodych ludzi, będących w trudnej sytuacji z powodu środowiska i spędzających dni na ulicy. Aby im pomóc Midtown zaczyna od sportu. Mają możliwość uzupełnienia lekcji w szkołach publicznych, korzystając z tutoringu oraz kursów wychowania ogólnego i chrześcijańskiego. Dzięki temu 95% uczniów kończy szkołę średnią, a 60% dostaje się na uniwersytet, co stanowi dużo wyższy procent niż inna młodzież z tej samej dzielnicy.

► **Ośrodek Kształcenia Zawodowego Ondare** (www.ondare-yalbi.org.mx) w Toshi, na zachód od miasta Meksyk, w regionie wiejskim, zamieszkałym przez społeczności etniczne otomí i mazahua. Jego działalność polega między innymi na umożliwieniu nauki z dziedziny administracji na poziomie średnim, co otwiera kobietom z tego rejonu dostęp do stanowisk w urzędach publicznych oraz w firmach w okolicznych miastach.

► **Fundacja Kianda**, (www.kiandaschool.ac.ke), w Nairobi (Kenia). Jest to organizacja edukacyjna, utworzona w 1961 roku, mająca na celu rozwój społeczny i duchowy kobiet w tym kraju. Różne programy prowadzone przez studentki z tego kraju, pomagają kobietom ze środowisk wiejskich w utworzeniu własnej działalności. Przykładem jest Szkoła Techniczna Kimlea (www.kimleatechnical.org).

► **The Baytree Centre**, (www.baytreecentre.org), w Londynie (Anglia). W latach osiemdziesiątych, grupa kobiet z różnych zawodów, rozpoczęła działalność formacyjną w Brixton, na południu Londynu. Korzystają z niej osoby z wielu krajów i ras, a jednym z głównych zajęć jest nauka języka angielskiego. Na dzień dzisiejszy uczęszcza tam ponad 500 kobiet, a poprzez Homework Club, udaje się współpracować w nauce i wychowaniu około 900 dzieci.

▶ **Kinal, Szkoła zawodowa i technikum** (www.kinal.org.gt). Powstała w Gwatemali w 1961 roku. Jej celem jest danie młodym ludziom o niskich dochodach możliwości nauki o dobrej jakości na poziomie średnim i technicznym. Prowadzi też kursy zawodowe uzupełniające dla osób dorosłych, w większości robotników technicznych. Od 15 lat co roku kończy naukę 200 uczniów ze szkoły średniej i specjalistów technicznych.

▶ **Ośrodek Agropecuario Experimental El Peñón i Szkoła Montefalco**, (www.elpenon.org.mx oraz www.colegiomontefalco.edu.mx), w stanie Morelos (Meksyk). Poprzez swoją pracę edukacyjną od 1953 roku przyczyniły się do podniesienia poziomu kulturalnego i społeczno-ekonomicznego rolników z doliny Amilpas.

▶ **Szkoła rolnicza Las Garzas**, (www.lasgarzas.cl), w Chile. Jest to ośrodek kształcenia zawodowego w dziedzinie rolnictwa, który zaczął działać w 1963 roku. Dzięki *Asociación de Amigos* (Stowarzyszenie Przyjaciół), które zapewnia finansowanie, nauka w tej szkole jest za darmo dla wszystkich uczniów.

Wybrane inicjatywy w Polsce:

▶ **Ośrodek Akademicki Przy Filtrowej** (www.filtrowa.waw.pl), działa w Warszawie od 1992 r.

▶ **Klub Filary:** (www.filaryl), w Warszawie działa od 1997 r.

▶ **Centrum Konferencyjne i Formacyjne Dworek** (www.dworek.org.pl) w Siennicy, działa od 1992 r.

▶ **Akademik i Ośrodek Kulturalny Skala** (www.akademikskala.wordpress.com) w Krakowie działa od 1996 r.

▶ **Klub Potok** (www.potok.waw.pl), w Warszawie. To klub wszechstronnych zajęć pozaszkolnych dla chłopaków w wieku 13-19 lat. Miejsce, gdzie ciekawie i twórczo spędza się czas. Działa od 1996 r.

▶ **Klub Fontanna** (www.klubfontanna.pl) w Warszawie od 2003 r.

6. ORGANIZACJA

6.1. Prałatury personalne

Sobór Watykański II utworzył formę prawną *prałatur personalnych* w dekreście *Presbyterorum ordinis* nr 10, stwierdzając: „*Gdzie zaś wymagałyby tego racje apostołstwa, należy ułatwić nie tylko lepsze rozmieszczenie prezbiterów, lecz także trzeba zorganizować specjalne dzieła duszpasterskie dla różnych grup społecznych w jakimś kraju lub narodzie, czy w jakiegokolwiek części świata*”. W tym celu, będzie można tworzyć w przyszłości, poza innymi instytucjami „*specjalne diecezje lub prałatury osobowe*”. W ten sposób została nakreślona nowa figura prawna, która dzięki charakterystycznej dla niej dużej elastyczności, będzie mogła skutecznie szerzyć chrześcijański przekaz i styl życia.

Prałatury personalne są więc instytucjami należącymi do duszpasterskiej i hierarchicznej struktury Kościoła²². Podlegają Kongregacji do spraw Biskupów i są erygowane przez papieża, po wysłuchaniu opinii Konferencji Episkopatów.

Na czele prałatury personalnej stoi pasterz (prałat, który może być biskupem), który tak jak biskupi diecezjalni, jest mianowany przez papieża. Od prałata zależą kapłani i wierni świeccy, nad którymi ma on określoną władzę prawną czy jurysdykcyjną. Władza prawna prałata ogranicza się do sfer, które władza biskupa diecezjalnego pozostawia wolnemu wyborowi wiernego.

Większość istniejących okręgów kościelnych ma charakter terytorialny, ponieważ są zorganizowane na podstawie związku wiernych z określonym miejscem poprzez zamieszkanie. Jest tak w przypadku diecezji. Jednak w innych przypadkach przynależność wiernych do okręgu kościelnego nie dokonuje się na podstawie miejsca zamieszkania, lecz na mocy kryteriów personalnych, takich jak zawód, ryt, status emigranta, umowa z podmiotem prawnym, itd. Jest tak między innymi z ordynariatami polowymi i prałaturami personalnymi.

Ze względu na swoją strukturę – porównywalną do diecezji – jak i z powodu innych cech, prałatury personalne różnią się od ruchów i stowarzyszeń wiernych, a także instytucji religijnych i życia konsekrowanego.

²² Zob. *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kanony 294-297 i Konstytucja *Pastor bonus* Jana Pawła II (1988), nr 80.

6.2. Prałatura Opus Dei

Opus Dei zostało erygowane w 1982 roku jako prałatura personalna o zasięgu międzynarodowym. Reguluje ją ogólne prawo kościelne, Konstytucja apostolska *Ut sit* (z 28 XI 1982 roku, wprowadzona w życie 19 III 1983 roku) oraz własny statut (*Codex iuris particularis Operis Dei*)²². Forma ta odpowiada jego naturze jako organicznej całości, złożonej ze świeckich i kapłanów, którzy współpracują, realizując misję duszpasterską i apostolską, misję, która polega na wprowadzeniu w życie i szerzeniu ideału pełni życia chrześcijańskiego w świecie, w pracy zawodowej i zwyczajnych okolicznościach każdej osoby.

Wierni świeccy Prałatury są tak jak pozostali katolicy świeccy, wiernymi diecezji, na terenie której mieszkają²³. Podlegają prałatowi w tym, co odnosi się do wypełnienia obowiązków o charakterze duchowym i apostolskim, które podjęli, składając deklarację w momencie włączenia do prałatury²⁴.

Kapłani, którzy tworzą duchowieństwo Prałatury, podlegają całkowicie prałatowi²⁵. Prałatura bierze na siebie odpowiedzialność za ich utrzymanie.

6.3. Struktura

Prałat jest ordynariuszem prałatury. Kierowanie prałaturą Opus Dei jest kolegialne: prałat oraz jego wikariusze pełnią zawsze swoją funkcję przy współpracy dwóch rad, złożonych w większości z osób świeckich: asesorii centralnej dla sekcji żeńskiej i rady generalnej dla sekcji męskiej. Kongresy ogólne Prałatury odbywają się zwykle co osiem lat. Na kongresach, w których biorą udział osoby z wszystkich regionów, na które dzieli się Prałatura, analizuje się pracę apostolską w poprzednim okresie i przedstawia się prałatowi propozycje linii działań w przyszłości. Kiedy trzeba wybrać nowego prałata, zwołuje się w tym celu kongres elekcyjny. Wybór wymaga zatwierdzenia przez papieża²⁶, który w ten sposób mianuje wybraną osobę na urząd prałata²⁷.

Prałatura Opus Dei składa się ze stref lub terytoriów nazywanych regionami. Na czele każdego regionu – którego obszar zwykle pokrywa się z obszarem kraju – stoi wikariusz regionalny, ze swoimi radami: asesorią regionalną dla sekcji żeńskiej i komisją regionalną dla sekcji męskiej.

Niektóre regiony dzielą się jeszcze na delegacje, o mniejszym obszarze. W tym przypadku powtarza się ta sama organizacja zarządzania: wikariusz delegacji i dwie rady.

I w końcu na poziomie lokalnym istnieją ośrodki Opus Dei, które organizują środki formacyjne oraz posługę kapłańską wiernych Prałatury z danego otoczenia. Ośrodki są osobno dla kobiet i osobno dla mężczyzn.

²² Paweł VI i kolejni Papieże chcieli, aby kwestia możliwości nadania Opus Dei formy prawnej adekwatnej do jego natury, została przestudiowana. W świetle dokumentów soborowych formą tą musiała być prałatura osobowa. W 1969 roku zaczęto prace, mające na celu sfinalizowanie tej kwestii.

²³ Zob. *Statut*, nr 172 § 2.

²⁴ Zob. *Statut*, nr 27 § 3 i 125 § 2.

²⁵ Zob. *Statut*, nr 125 § 2.

²⁶ Zob. *Statut*, nr 130.

²⁷ Zob. *Kodeks Prawa Kanonicznego*, kanony 178-179.

6.4. Relacje z diecezją

Wierni świeccy z Opus Dei są nadal wiernymi diecezji, na terenie której mieszkają – tak jak członkowie ordynariatów polowych czy innych okręgów osobowych – dlatego nadal podlegają biskupowi diecezji w taki sam sposób i w tym samym wymiarze jak inni ochrzczeni z tej samej diecezji. Jurysdykcja prałata dotyczy zobowiązań podjętych przez wiernych wobec prałatury.

Kapłani prałatury dbają o braterskie relacje z duchownymi diecezji i przestrzegają ogólnej dyscypliny, jaka obowiązuje wśród duchowieństwa²⁸. Jednocześnie biskupi diecezji, po uprzednim uzyskaniu zgody prałata, mogą powierzać kapłanom z Prałatury zadania lub urzędy kościelne (proboszczowie, sędziowie, itd.). W wypełnianiu tych zadań nie podlegają prałatowi lecz wyłącznie biskupowi diecezji, przed którym odpowiadają.

Statut Opus Dei (tytuł IV, rozdział V) określa kryteria harmonijnej koordynacji relacji pomiędzy Prałaturą a diecezją, na terenie której Prałatura prowadzi swoją działalność. Niektóre z nich brzmią następująco:

- a) Praca Opus Dei i erygowanie nowego ośrodka Prałatury wymaga uprzedniej zgody biskupa diecezji.
- b) Kiedy powierza się Opus Dei kościoły lub parafie już istniejące w diecezji, zawiera się porozumienie pomiędzy biskupem diecezji a prałatem lub wikariuszem danego regionu. W kościołach tych obowiązują ogólne dyspozycje diecezji wobec kościołów prowadzonych przez księży, którzy nie są członkami zgromadzeń zakonnych²⁹.
- c) Władze regionu prałatury informują regularnie i utrzymują stałe relacje z biskupami diecezji, na terenie której Prałatura prowadzi swoją działalność duszpasterską i apostołską, a także z biskupami, którzy zajmują kierownicze stanowiska w Konferencjach Episkopatów wraz z instytucjami, którym przewodniczą³⁰.

Na całym świecie działalność apostołską członków Prałatury – tak jak i innych katolików – ma na celu ożywienie życia chrześcijańskiego. Korzystają z tego parafie i Kościoły lokalne: z pomocą łaski Bożej przynosi to owoce w postaci nawróceń, częstszej obecności na Eucharystii, bardziej intensywnego przystępowania do pozostałych sakramentów, szerzenia Ewangelii w środowiskach czasem oddalonych od wiary, inicjatyw opiekuńczych i socjalnych różnego typu, współpracy w katechezie i w innych działaniach parafialnych, współpracy z instytucjami diecezjalnymi, itd³¹.

²⁸ Zob. *Statut*, nr 41 i 56.

²⁹ Zob. *Statut*, nr 180.

³⁰ Zob. *Statut*, nr 174.

³¹ Jak przypomniał Jan Paweł II, “przynależność wiernych świeckich zarówno do własnego Kościoła partykularnego jak i do prałatury, do której są włączeni, sprawia, że konkretna misja prałatury ma swój udział w wysiłku ewangelizacyjnym każdego Kościoła partykularnego, tak jak przewidział Sobór Watykański II, pragnąc formy prałatur osobowych” (Jan Paweł II, Przemówienie, 17 III 2001, nr 1, w *L'Osservatore Romano*, 18 III 2001, str. 6).

6.5. Aspekty ekonomiczne

Osoby z Opus Dei zarabiają na utrzymanie siebie i swoich rodzin pracą zawodową³². Razem ze współpracownikami pokrywają też koszty wynikające z działalności apostołskiej Prałatury. Koszty te to przede wszystkim utrzymanie i formacja księży; koszty związane z siedzibą kurii prałackiej, wikariusza regionalnego i delegacji; jałmużny Prałatury oraz pomoc, której w niektórych przypadkach udziela się rodzicom numerariuszy i przyłączonych.

Ponadto, także z pomocą współpracowników i wielu innych osób, wierni Opus Dei starają się tworzyć i utrzymywać ekonomicznie inicjatywy o charakterze społecznym (projekty opiekuńcze, edukacyjne, itd., których celem nie są dochody, lecz służba społeczeństwu), na pierwszym miejscu inicjatywy, w których opiekę duchową i doktrynalną sprawuje Prałatura. Każda inicjatywa finansowana jest w taki sam sposób jak każda inna tego samego rodzaju, to znaczy dzięki opłatom uczestników, dzięki darowiznom, itd.

Członkowie Opus Dei – tak jak inni wierni – starają się pomagać swoim parafiom, a także tym wszystkim inicjatywom diecezjalnym czy religijnym, którym chcą i mogą pomóc.

³² Zob. *Statut*, nr 94 § 2.

Biuro Informacyjne Opus Dei
ul. Filtrowa 27
02-057 Warszawa

kom. 880 761 965
info.pl@opusdei.org

7. OPUS DEI W LICZBACH

7.1. Osoby

Obecnie do Opus Dei należy około 92 900 osób, z których 2 095 to kapłani.

Mniej więcej 57% wiernych to kobiety, a 43% to mężczyźni. Jeśli chodzi o poszczególne kontynenty, sytuacja wygląda następująco:

Afryka 4%

Ameryka 34%

Azja 4%

Europa 57%

Oceania 1%

Do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, poza kapłanami Prałatury, należy około 1900 księży, a także diakoni inkardynowani do różnych diecezji na świecie.

7.2. Daty rozpoczęcia pracy apostolskiej Opus Dei w poszczególnych krajach

1945 Portugalia	1981 Hongkong
1946 Włochy i Wielka Brytania	1982 Singapur, Trinidad i Tobago
1947 Francja i Irlandia	1984 Szwecja
1949 Meksyk i Stany Zjednoczone	1985 Tajwan
1950 Chile i Argentyna	1987 Finlandia
1951 Kolumbia i Wenezuela	1988 Kamerun i Dominikana
1952 Niemcy	1989 Makao, Nowa Zelandia, Polska
1953 Gwatemala i Peru	1990 Węgry i Czechy
1954 Ekwador	1992 Nikaragua
1956 Urugwaj i Szwajcaria	1993 Indie i Izrael
1957 Brazylia, Austria i Kanada	1994 Litwa
1958 Japonia, Kenia i Salwador	1996 Estonia, Słowacja, Liban, Panama, Uganda
1959 Kostaryka	1997 Kazachstan
1960 Holandia	1998 Republika Południowej Afryki
1962 Paragwaj	2003 Słowenia i Chorwacja
1963 Australia	2004 Łotwa
1964 Filipiny	2007 Rosja
1965 Belgia i Nigeria	2008 Indonezja
1969 Portoryko	2009 Korea i Rumunia
1978 Boliwia	2011 Sri Lanka
1980 Kongo, Wybrzeże Kości Słoniowej, Honduras	

8. BIBLIOGRAFIA

8.1. Polskie wydania dzieł świętego Josemaríi Escrivy

Droga, Wyd. 19. Poznań: Święty Wojciech Dom Medialny. Wydawnictwo, 2017.

Bruzda, Wyd.8. Poznań: Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha. Wydawnictwo Święty Wojciech, 2013.

Kuźnia, Wyd. 7. Poznań: Drukarnia i Księgarnia Świętego Wojciecha. Wydawnictwo Święty Wojciech, 2014.

Różaniec Święty ; Droga krzyżowa, Katowice: Księgarnia św. Jacka, 2004.

Przyjaciele Boga, Wyd. 3. Ząbki: Apostolicum Wydawnictwo Księży Pallotynów Prowincji Chrystusa Króla, 2012.

To Chrystus przechodzi, Wyd. 3. Katowice: Księgarnia św. Jacka, 2009.

Rozmowy z praelatem Escrivá; Kochać Kościół, Wyd. 2. Katowice: Księgarnia św. Jacka, 2006.

8.2. Wybrane publikacje w języku polskim na temat Założyciela

DOLZ, Miguel: *Moja matka Kościół: życie świętego Josemaríi Escrivy założyciela Opus Dei* Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax, 2010.

ECHEVARRÍA, Javier: *Wspomnienie o świętym Josemaríi Escrivie założycielu Opus Dei : rozmowa z biskupem Javierem Echevarrią, praelatem Opus Dei*, Warszawa: Wydawnictwo Księży Marianów MIC, 2006.

OLAIZOLA, José Luis, *Święty Josemaría Escrivá : historia pewnego marzenia*, Częstochowa: Edycja Świętego Pawła, 2017.

PORTILLO, Álvaro del: *O Założycielu Opus Dei : rozmowa z biskupem Álvaro del Portillo* Warszawa: Wydaw. Księży Marianów, 2004.

URBANO, Pilar: *Człowiek z Villa Tevere : rzymskie lata św. Josemaríi Escrivy*, Pelplin: Wydawnictwo "Bernardinum," 2009.

VAN DEN AARDWEG, *Święci się nie skarżą. Dojrzałość na przykładzie św. Josemarii Escrivy*, Kraków, Wydawnictwo M. 2010.

VÁZQUEZ DE PRADA, Andrés: *Założyciel Opus Dei : życie Josemarii Escrivy*, t.1-3, Kraków: Wydawnictwo "M," 2002- 2006.

8.3. Wybrane opracowania w języku polskim na temat Opus Dei

LE TORNEAU, Dominique: *Czym jest Opus Dei*, Warszawa: "Pax," 2004.

LOPEZ DIAZ, Javier, *Pracuj solidnie, twórz z miłością : uświęcanie pracy w nauczaniu św. Josemarii Escrivy de Balaguer*, Warszawa: Biuro Informacyjne Opus Dei w Polsce, 2018.

RHONHEIMER, Martin: *Wy jesteście światłem świata*, Warszawa PROMIC, 2011.

ROMANO, Giuseppe, *Opus Dei : posłannictwo, inicjatywy, ludzie*, Częstochowa: Edycja Świętego Pawła, 2002.

8.4. Strony internetowe

www.opusdei.org – oficjalna strona Opus Dei w 34 językach, zawierająca aktualne dane oraz specjalny dział *Nowości*.

www.josemariaescriva.info – strona poświęcona życiu i działalności Założyciela Opus Dei oraz inicjatywom, które powstały z inspiracji jego nauczaniem. Jest dostępna polska wersja językowa.

www.romana.org – *Romana* to oficjalny biuletyn prałatury Opus Dei, wydawany drukiem internetowa zawiera artykuły ogólnie dostępne oraz dostępne po wykupieniu subskrypcji.

www.pismaescrivy.org – strona zawiera wszystkie wydane dzieła świętego Josemarii Escrivy. Posiada opcję utworzenia przez użytkownika folderu, w którym może gromadzić wybrane teksty. Jest dostępna polska wersja językowa.

eScrivaLite – darmowa aplikacja, która łączy w sobie Ewangelię dnia z opublikowanymi pracami świętego Josemarii Escrivy, dostępna w 7 językach, w tym w języku polskim.